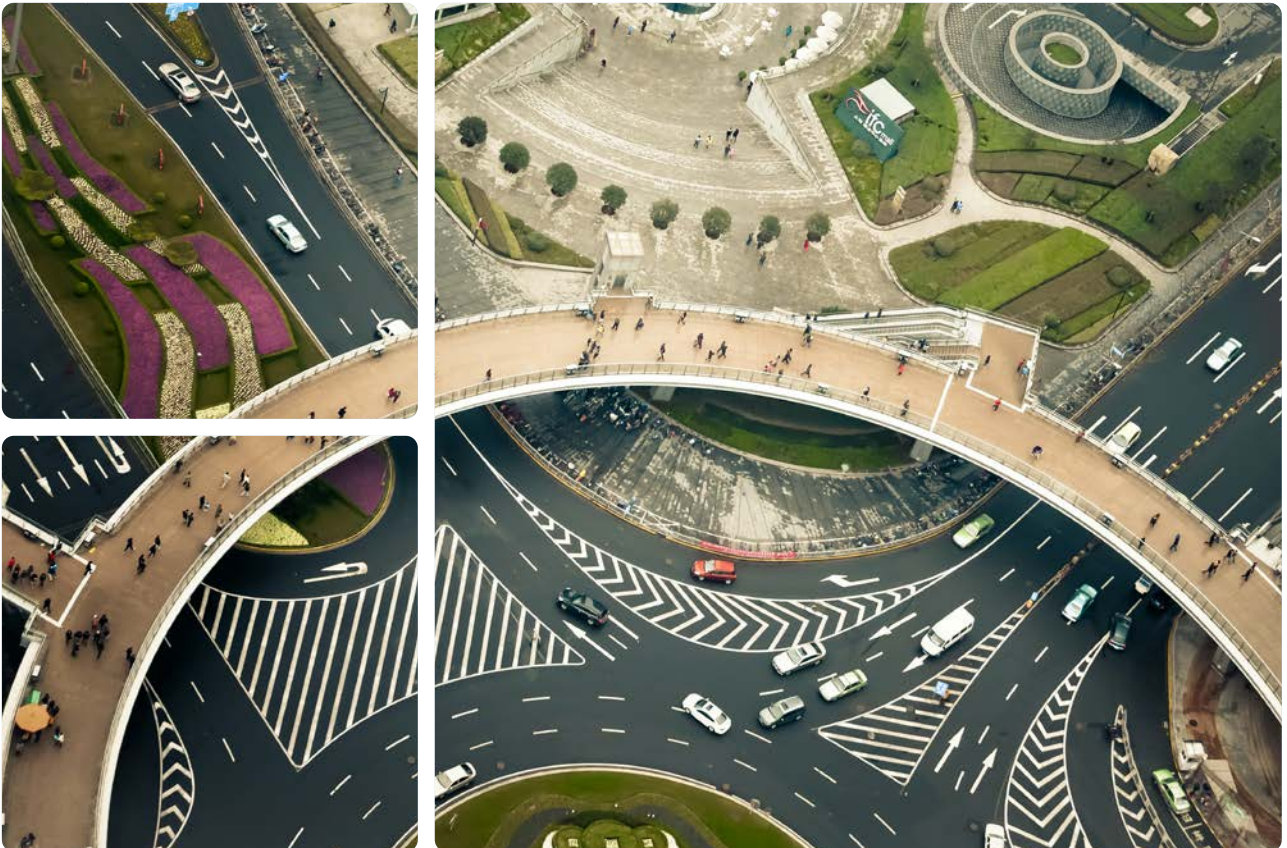

Miljö- och klimatsamarbeten med strategiska länder finansierade av anslag 1:13

Årsrapport för 2019

RAPPORT 6931 • JUNI 2020

Miljö- och klimatsamarbeten
med strategiska länder
finansierade av anslag 1:13
Årsrapport för 2019

Redaktörer för rapporten: Nadezda Maslova och Petter Mahrs (red)

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

E-post: natur@cm.se

Postadress: Arkitektkopia AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6931-5

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2020

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2020

Omslagsfoto: Maud Bocquillod / Unsplash. Shanghai, Kina.

Förord

Sverige behöver samarbeta internationellt i miljö- och klimatfrågor för att uppnå Sveriges miljömål, bidra till de globala hållbarhetsmålen inom Agenda 2030 och för att uppnå internationella miljö- och klimatkonventioner.

I den här rapporten redovisar Naturvårdsverket de samarbeten med strategiska länder, regioner och samarbetsorgan inom miljö- och klimatområdet som under 2019 finansierats genom anslaget för internationellt miljösamarbete. I samarbetena deltar utöver Naturvårdsverket även Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, SMHI och Östersjöstaternas råd. Medarbetare från oss på Naturvårdsverket, och kollegor från andra berörda myndigheter och organisationer deltar i långt fler internationella samarbeten än de som redovisas här. Den här rapporten handlar bara om samarbeten med finansiering från detta anslag.

Med hjälp av medel från anslagsposten har Sverige samarbetat om hur klimatet påverkar samhällen och människor och hur länder kan arbeta för att minska sina utsläpp av växthusgaser, och även sådant som havsplanering, transporteffektiva samhällen, avfallsförebyggande åtgärder och utveckling av länders kemikalielagstiftning. Under året har vi bland annat samarbetat med Argentina, Brasilien, Colombia, Indien, Indonesien, Kina, Ryssland, Sydafrika, Sydkorea, USA och Vietnam. Flera aktiviteter genomfördes också tillsammans med Barentsrådet och Arktiska rådet.

Sverige och våra svenska myndigheter bidrar till aktiviteter som har stor betydelse både för en hållbar utveckling och för miljö- och klimatarbetet – här hemma och runt om i världen. Samarbetet bygger på långsiktighet, lyhördhet och tålamod. Stora förändringar tar tid att åstadkomma, samtidigt som det kan vara bråttom att finna nya lösningar på kritiska miljöproblem. Det är därför en styrka att Sverige genom detta anslag på ett samlat sätt bidrar till det globala miljö- och klimatarbetet.

Naturvårdsverkets och våra kollegors insatser runt om i världen gör skillnad. Vi märker det kanske inte redan imorgon, men på sikt kommer vi att kunna vara stolta över det vi bidrar till – begränsade klimatförändringar och en mer hållbar värld.

Stockholm i maj 2020

Björn Risinger
Generaldirektör

Innehåll

FÖRORD	3
ANSLAGET FÖR INTERNATIONELLT MILJÖSAMARBETE	5
Anslagspostens syfte 2019	5
Långsiktighet, effektivitet och synergier	6
Exportfrämjande	7
Jämställdhet och jämlikhet	8
INTERNATIONELLA SAMARBETEN 2019	10
BILATERALA SAMARBETEN	11
Argentina	11
Brasilien	11
Colombia	14
Indien	14
Indonesien	15
Kina	16
Ryssland	18
Sydafrika	20
Sydkorea	22
Taiwan	22
USA	22
Vietnam	23
REGIONALA OCH MULTILATERALA SAMARBETEN	24
Arktiska rådet	24
Barentsrådet	24
Västra Indiska oceanen	25
BRICS-länderna	26
MILJÖ- OCH KLIMATKONVENTIONER	27
GLOBALA HÅLLBARHETSMÅLEN	28
MER INFORMATION OM VÅRA SAMARBETEN	32

Anslaget för internationellt miljösamarbete

En del av statens anslag för internationellt miljösamarbete går till bilateralt miljö- och klimatsamarbete. Anslagsposten går till myndigheters samarbete inom miljö och klimat med länder som har stor påverkan på den globala miljön och klimatet. Vi samarbetar också med länder som är strategiskt viktiga för det globala miljö- och klimatarbetet.

Anslagspostens syfte 2019

2019 bibehölls nivån för anslagsposten på samma nivå som året innan, 29,4 miljoner kronor. I regleringsbrevet till Naturvårdsverket för 2019 står att anslagsposten får användas för myndigheters bilaterala miljö- och klimatsamarbete med länder med stor påverkan på den globala miljön. Det får också användas till samarbeten med länder som har strategisk betydelse i det globala miljö- och klimatsamarbetet.

I den här rapporten redovisar Naturvårdsverket de samarbeten med strategiska länder inom miljö- och klimatområdet som finansierats genom anslagsposten för bilateralt miljösamarbete under 2019.

Insatser som finansieras av anslagsposten ska enligt intentionerna med anslaget bidra till att uppnå de svenska miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. Utöver det bör insatserna bidra till FN:s hållbarhetsmål, ökad jämställdhet samt ökad export av svenska produkter och svenskt kunnande.

De stora ekonomierna Brasilien, Ryssland, Indien, Indonesien, Kina och Sydafrika har stor påverkan på den globala miljön och samarbete med dessa länder har därför prioriterats inom anslagets aktiviteter.

En del av anslagsposten har också använts för stöd till ryskt deltagande och genomförande av aktiviteter som drivs inom ramen för Barentsrådet, Arktiska rådet och Östersjöstaternas råd och som syftar till miljöförbättringar i och kring Ryssland. Anslagsposten har använts för att stödja genomförandet av det svenska ordförandeskapet i Barentsrådets miljöarbetsgrupp 2018–2019.

Delar av anslaget har använts för ett årligt bidrag till miljørådet China Council.

År 2019 fördelades anslagsposten mellan dessa myndigheter och organisationer:

- Naturvårdsverket.
- Havs- och vattenmyndigheten.
- Kemikalieinspektionen.
- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI).
- Östersjöstaternas råd.

Naturvårdsverket förvaltar anslagsposten och beslutar om fördelningen av medlen. Dessutom samråder Naturvårdsverket löpande med de inblandade myndigheterna och organisationerna i frågor om fördelning, utvärdering och utveckling av anslagsposten.

Under 2019 hölls tre samordningsmöten där samarbetet länder och myndigheter emellan diskuterades tillsammans med Miljödepartementet.

Långsiktighet, effektivitet och synergier

Ofta skapar politiska förändringar i samarbetsländerna utmaningar för genomförandet av långsiktiga projekt. I Brasilien och USA har till exempel nya politiska landskap med förändrade prioriteringar av både miljö- och klimatfrågor påverkat förutsättningarna för vissa av de projekt som finansieras av anslagsposten.

Man försöker att med genomföra de planerade aktiviteterna i projekten trots de förändrade förutsättningarna – men är samtidigt mycket lyhörd för vad som är praktiskt möjligt och/eller relevant givet de nya förutsättningarna. Med den långa erfarenhet och organisatoriska minne de inblandade myndigheterna har finns en möjlighet att både snabbt ställa om och även snabbt komma igång när situationer eller de politiska förutsättningarna förändras i gynnsam riktning. Om miljö- och klimatfrågors vikt plötsligt ökar, kan vi alltså snabbt vara på plats och fortsätta att bidra till långsiktiga lösningar.

Myndigheterna inom samarbetena jobbar också ständigt med att effektivisera och förbättra projektmodeller och styrstrukturer. Detta så att medlen från det skattefinansierade anslaget ska räcka så långt och till så mycket som möjligt.

Havs- och vattenmyndigheten har under året fortsatt att utveckla sin interna struktur för att säkerställa ett effektivt genomförande och för att nå resultat i sina bilaterala samarbeten. Genom en utvecklad ekonomisk uppföljning som görs månadsvis har myndigheten lättare kunnat göra omprioriteringar under året, vilket bidragit till en effektiv användning av anslagsposten.

Havs- och vattenmyndigheten har också arbetat med att hitta synergier med sina andra finansieringsformer, såsom Sida-program, EU-projekt och myndighetens övriga förvaltningsarbete med internationella och regionala konventioner. Genom att använda flera olika finansieringsverktyg har myndigheten växlat upp och stärkt det internationella samarbetet och på så sätt åstadkommit en mer holistisk havs- och vattenförvaltning. Detta stärker också myndighetens övriga ansvarsområden, både på nationell och internationell nivå.

Genom åren har myndigheten byggt upp ett bra samarbete med sina samarbetsländer. Ett exempel är Sydafrika där man genom långsiktighet och tålmod upprättat flera samarbeten. Myndigheten har dock i omgångar haft svårt att behålla kontakten med sina kolleger i Sydafrika. I vissa fall har detta lett till att aktiviteter fått senareläggas och genomföras något år senare än planerat.

Kemikalieinspektionen konstaterar att det behövs ett mer långsiktigt tänkande i deras samarbeten, inte minst när politiska förändringar i länderna

gör att förutsättningarna för arbetet tydligt ändrar karaktär. Det är tydligt bland annat i samarbeten med Brasilien. Myndighetens strategi inriktas på att trots svårigheterna upprätthålla ett samarbete, eftersom det kan göra det lättare att ta upp samarbetet i full skala igen i framtiden.

För Kemikalieinspektionen har det varit tydligt att en avgörande faktor för effektiviteten är att samlanslandet är drivande i sina egna förändringsprocesser. Därför blir dialogen med länderna avgörande för att identifiera vilka områden de vill utveckla och som Sverige har möjligheter att bidra till. Kemikalieinspektionen planerar så långt som möjligt resor så att aktiviteter läggs i anslutning till varandra under ett besök i en region, oavsett vilket program som aktiviteterna hör till. Myndigheten använder också Skype och telefonmöten regelbundet. Detta ger både minskade kostnader och minskad klimatpåverkan.

För att skapa synergier samarbetar Kemikalieinspektionen när det är relevant med andra svenska myndigheter. Till exempel har Kemikalieinspektionen samarbetat med Naturvårdsverket i seminarier som sträcker sig över båda myndigheternas ansvarsområden.

Naturvårdsverkets fleråriga samarbete med Indien syftar till att stärka kapaciteten hos miljötjänstemän inom landet som helhet och hos den centrala miljömyndigheten. Flera hundra indiska tjänstemän har deltagit i utbildningar som Naturvårdsverket bidragit till sedan 2012.

Naturvårdsverket har fortsatt att stärka sitt samarbete med Ryssland på flera nivåer, både genom det bilaterala samarbetet och arbetet inom Barentsrådet respektive Arktiska rådet. Genom sin medverkan i Barentsrådets miljöarbetsgrupp har Naturvårdsverket knutit nära relationer med olika nationella myndigheter i Barentsregionen. Dessutom har vi stärkt samarbetet med flera regionala aktörer och olika forskningsinstitut.

Exportfrämjande

Aktiviteter inom de bilaterala samarbeten som finansieras genom anslagsposten bör verka exportfrämjande och stämma överens med Sveriges övergripande exportstrategi. Genom att visa hur tekniska möjligheter tillsammans med politiska styrmedel och lagstiftning möjliggör innovativ miljöteknik främjas svenska företag.

Havs- och vattenmyndigheten har under året fortsatt det exportfrämjande arbetet inom den kinesisk-europeiska vattenplattformen (CEWP). Plattformen syftar bland annat till att främja affärssamarbeten mellan Kina och EU inom en rad vattenrelaterade områden. Havs- och vattenmyndigheten har bland annat deltagit i processen med att ta fram en arbetsplan för affärsfrämjande aktiviteter under 2020.

Inom **Kemikalieinspektionens** samarbeten har ökade krav på minskad användning av farliga ämnen skapat behov av att finna lämpliga ersättningar för dessa, antingen med andra ämnen eller andra tekniska lösningar. Eftersom svenska produkter som säljs på den svenska marknaden ofta måste leva upp

till strängare kemikaliekraV än de som ställs på marknader både inom och utanför EU har många svenska företag ofta redan gjort den omställningen. De har därigenom lösningar att erbjuda på den öppna marknaden.

SMHI:s metod och modeller för att beräkna utsläpp av partiklar och sot och deras påverkan på luftkvaliteten har rönt intresse på flera håll i Latinamerika. SMHI har tillfrågats om möjligheten att samarbeta i Cali, Colombia, och i Fortaleza, Ceará-regionen i Brasilien, vilket på sikt kan leda till ökad export av svensk kunskap och svenska lösningar.

Östersjöstaternas råd har i sitt samarbete med Ryssland ökat möjligheterna att dela kunskap om svenskutvecklad teknik och svenska lösningar inom nya marknader i Östersjöregionen.

Naturvårdsverkets samarbete med Kina bidrar till att exponera svenska erfarenheter inom området hållbar konsumtion och avfallshantering till beslutfattare och andra aktörer i Kina, vilket indirekt bidrar till främjande av svensk export.

I Naturvårdsverkets samarbete med Indien exponeras deltagarna för svensk teknik inom bland annat skogs- och metallindustri, avfallshantering- och förbränning, fjärrvärme och -kyla, utsläppsmätningar samt efterbehandling av förorenad mark.

Inom Naturvårdsverkets samarbete med Brasilien har svensk teknik och svenska lösningar uppmärksammas, till exempel under innovationsveckorna i städerna Brasilia och Manaus. Inom samarbetet i Ryssland har samtidigt ryska tjänstemän, industriföreträdare och akademiker fått ta del av svensk teknik och expertis genom seminarier och studiebesök.

Jämställdhet och jämlikhet

Sverige driver en feministisk utrikespolitik, som även på miljöområdet ska genomsyra Sveriges internationella samarbeten. För ett effektivt miljö- och klimatarbete behöver frågor om jämställdhet integreras i sakfrågorna.

De samarbeten som finansieras av det bilaterala anslaget har i vissa fall ett tydligt jämställdhetsperspektiv, till exempel när det rör frågor om tillgång till rent vatten eller hur kvinnor respektive män utsätts för gifter och utsläpp. Det gäller även hur samhällen planeras och konstrueras och på vilket sätt det påverkar hur män respektive kvinnor rör sig i stadsmiljön, till fots, med cykel, kollektivt eller med bil. Samarbetena bidrar också till att stärka ursprungsbefolkningars ställning i miljöfrågor och ta vara på urfolks kunskap och observationer som är värdefulla i klimatarbetet.

Flera myndigheter strävar efter att ta hänsyn till en jämnare könsbalans bland deltagare och föredragshållare i seminarier, konferenser och studiebesök samt i projektgrupper. Detta kan ses som ett viktigt första steg, i synnerhet i länder där jämställdhet inte betraktas som en viktig fråga.

Havs- och vattenmyndigheten har ställt krav på kvinnligt deltagande inom den utbildning i havsplanering som Unescos fristående oceanografiska kommission (IOC-Unesco) arrangerade under året. I sina insatser i Kina har myndigheten tagit hänsyn till att säkerställa en jämn könsfördelning bland inbjudna deltagare och talare vid möten och konferenser. Myndigheten har i sitt samarbete med Ryssland inte haft några direkta möjligheter att påverka hur de berörda ryska myndigheterna arbetar med jämställdhetsfrågor. Däremot har Havs- och vattenmyndigheten observerat att betydligt fler yngre kvinnor nu har börjat anställas på strategiskt viktiga poster inom flera av de direkt berörda myndigheterna i landet.

Kemikalieinspektionen har i sitt samarbete med Brasilien tagit upp jämställdhetsperspektivet i den utbildning i kemikaliekontroll som arrangerats i landet. Myndighetens insatser bidrar generellt till att man vid riskbedömning av kemikalier och vid regleringar i samhället tar hänsyn till alla människors rätt till ett likvärdigt skydd.

SMHI har i sina aktiviteter lagt särskild vikt vid att inkludera kvinnor och olika etniciteter samt att verka för att aktiviteter hålls på platser som är tillgängliga för alla. Inom SMHI:s utbildning inom modellering var exempelvis mer än hälften av deltagarna kvinnor. Utbildningen bidrog till kunskapsutveckling inom hydrologi, modelleringsverktyget Hype och andra tekniska färdigheter som behövs till många tjänster. SMHI:s insatser i Sydafrika fokuseras på trygg tillgång till vatten av god kvalitet, vilket är viktigt för en hållbar samhällsutveckling och har särskilt stor påverkan på kvinnors hälsa och säkerhet.

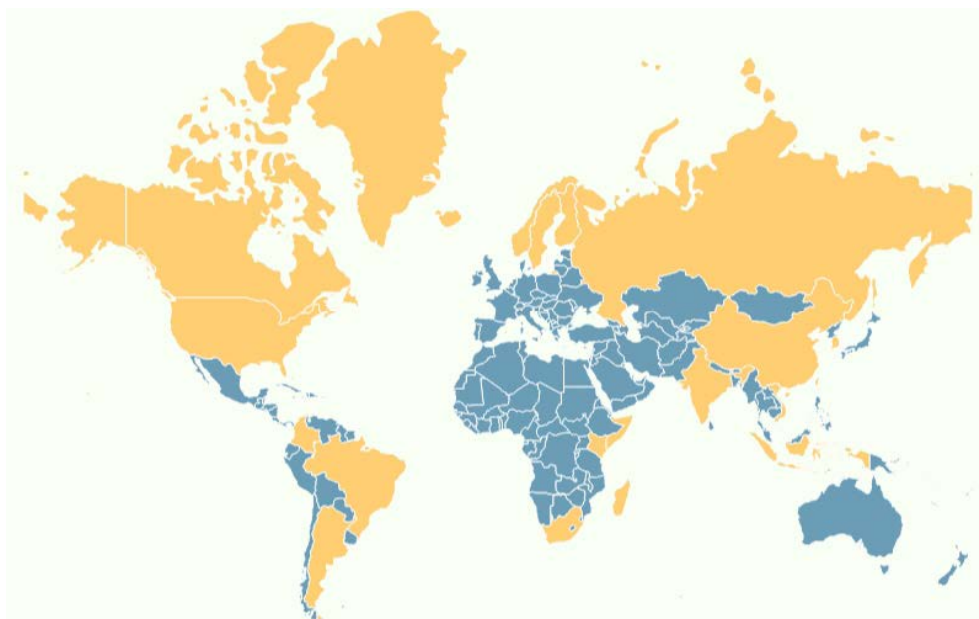
Östersjöstaternas råds initiativ i Ryssland har uppmuntrat till kvinnligt deltagande i exempelvis paneldebatter och under arrangemang så långt det varit möjligt. Frågan om jämställdhet är inte lika aktuell i Ryssland som i andra länder, men det samarbete Östersjöstaternas råd driver belyser vikten av kvinnligt deltagande och att mer arbete krävs.

Naturvårdsverkets aktiviteter i Arktis ökar ursprungs- och lokalbefolkningarnas delaktighet i klimatarbetet genom att dessa i högre grad kan bidra med observationer och kunskap. Med hjälp av innovationer och smart teknik tillgängliggörs miljödata både från och för dessa grupper.

I USA bidrar Naturvårdsverkets samarbete med delstaten Kalifornien till att ett jämställdhetsperspektiv kopplas till frågor om transporteffektiva samhällen. Analysen fokuserar bland annat på hur styrmedel påverkar kvinnors respektive mäns resmönster.

Internationella samarbeten 2019

Samarbetspartners inom våra bilaterala aktiviteter är länder, regioner eller samarbetsorgan av stor strategisk vikt för det globala miljö- och klimatarbetet. Under 2019 har vi samarbetat med Argentina, Brasilien, Ryssland, Indien, Indonesien, Kina, Sydafrika, Sydkorea, USA och Vietnam. Samarbete sker även inom Arktiska rådet, Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, de så kallade BRICS-länderna, samt med länder kring västra Indiska oceanen.

Samarbetsländer och regioner (i gult) där bi- eller multilaterala projekt bedrivits under 2019. Kanada, USA, Grönland, Island, Norge, Sverige, Finland och Ryssland ingår i **Arktiska rådet**. Norge och Finland ingår även i **Barentsrådet** tillsammans med Sverige och Ryssland. Somalia, Kenya, Madagaskar, Mauritius, Komorerna och Sydafrika ingår i samarbetet inom **västra Indiska oceanen**.

Bilaterala samarbeten

Argentina

Kemikalieinspektionen samarbetar med Argentina, där ett förslag till ny övergripande lag om kemikaliekontroll för närvarande behandlas. Användningen av bekämpningsmedel är omfattande i landet. Lagstiftningen för bekämpningsmedel är gammal och otillräcklig och man har beslutat att revidera den. Kemikalieinspektionen har gjort en omfattande granskning av den föreslagna lagen och lämnat kommentarer. Kemikalieinspektionens samarbetspartners i Argentina är främst sekretariatet för miljö och hållbarhet under presidenten, samt nationella myndigheten för livsmedelssäkerhet och kvalitet. Kemikalieinspektionen har också andra samarbeten med landet, bland annat har aktörer från Argentina deltagit i myndighetens internationella utbildningsprogram (ITP).

Kemikalieinspektionen har i samarbete med sekretariatet för miljö och hållbarhet genomfört ett tvådagarsseminarium om fördelar med preventiv kemikaliekontroll, med deltagare från civilsamhället, privata sektorn och offentliga aktörer. Aktiviteten gav allmänt stöd till en effektivare kemikaliekontroll och implementeringen av den föreslagna lagen. Detta genom att förmedla vad förebyggande kemikaliekontroll är och fördelarna med förebyggande åtgärder. Aktiviteterna främjar på flera sätt arbetet inom Minamata- respektive Rotterdamkonventionen.

Det direkta resultatet av seminariet var att relevanta personer fått ökade kunskaper om element i, fördelar med och verktyg för genomförande av förebyggande kemikaliekontroll. Insatsen kommer att bidra till en effektivare förebyggande kemikaliekontroll, vilket i sin tur bidrar till att uppnå flera av de globala hållbarhetsmålen. Genom Utrikesdepartementet arbetar Sverige med att ta fram en ny färdplan för samarbetet med Argentina där hållbar utveckling kommer att ingå som ett fokusområde.

Brasilien

Havs- och vattenmyndigheten deltar i utbyte inom art- och områdesskydd. Svenska erfarenheter med att skydda tumlaren i Östersjön delas med Brasilien i deras arbete med att skydda den brasilianska laplatadelfinen, vilket bidrar till arbetet inom konventionen för biologisk mångfald (CBD). Brasilien är i en inledande fas med att utarbeta havsplaner och är intresserade av att ta del av Sveriges erfarenheter. Under året har Havs- och vattenmyndigheten bland annat deltagit i föreläsningar och utbildningar om havsplanering, med fokus på praktiska erfarenheter i Sverige. Detta har även bidragit till att utvidga nätverket med relevanta organisationer i Brasilien och stärka kapaciteten för havsplanering på nationell nivå i landet. På grund av politiska oklarheter har flera samarbetsaktiviteter ställts in eller skjutits på till kommande år.

Kemikalieinspektionen har utökat sitt samarbete med miljömyndigheten samt det regionala centret för Stockholmskonventionen i delstaten São Paulo. São Paulo är den mest industrialiserade och befolkningsmässigt största delstaten i Brasilien. Syftet med samarbetet är att stödja delstaten São Paulos arbete med att utveckla den förebyggande kemikaliekontrollen med förhoppning om att på så sätt även driva på utvecklingen på federal nivå. Aktiviteterna kopplar bland annat även till Minamata-, Stockholm- samt Rotterdamkonventionen.

I samarbete med delstatens miljömyndighet genomförde Kemikalieinspektionen en tredagarsutbildning om utveckling av strategier för nationell kemikaliehantering, med ett trettiotal deltagare från myndigheter och universitet. Kemikalieinspektionen deltog också i en endagskonferens, med presentationer om kemikaliesäkerhet och avfallshantering samt kollektivt hälsoskydd, som genomfördes i anslutning till utbildningen.

Resultatet av insatsen är att relevanta personer fått ökade kunskaper om, fördelar med och verktyg för genomförande av förebyggande kemikaliekontroll. Insatsen har bidragit till en effektivare förebyggande kemikaliekontroll på delstatsnivå och förhoppningsvis även på federal nivå, vilket bidrar till att uppnå flera av de globala hållbarhetsmålen.

Kemikalieinspektionen har också andra samarbeten med Brasilien. Landet har till exempel haft deltagare i Kemikalieinspektionens internationella utbildningsprogram (ITP).

Naturvårdsverket har i många år arbetat aktivt för att utveckla samarbetsrelationer och initiativ tillsammans med det brasilianska miljöministeriet, den federala miljömyndigheten och flera andra berörda aktörer inom såväl den privata, den akademiska och den kommunala sektorn.

Naturvårdsverket samarbetar med Brasilien med huvudfokus på hållbar avfallshantering, där initiativ kring kommunal avfallsplanering, förbyggande av matavfall samt marin nedskräpning pågår.

Inom förebyggande av matsvinn anordnade Naturvårdsverket en workshop i april 2019 för projektets brasilianska samarbetspartners. Delegationsresan skapade goda kontakter både mellan olika brasilianska aktörer och mellan brasilianska och svenska. Nya idéer för projekt och samarbete inom matsvinnområdet byggdes upp. Bland annat deltog delegationen i ett möte inom ramen för den svenska samverkansgruppen för minskat matavfall, för att diskutera och utbyta information med svenska representanter som arbetar med matsvinn.

I samband med besöket i Sverige i april framkom också önskemål om att inleda samarbete mellan Brasilien och Sverige för att ta fram data för hur mycket matsvinn som uppkommer vid gatemarknader i Brasilien. Högskolan i Borås, som arbetar aktivt med matsvinn, fick i uppdrag av Naturvårdsverket att göra plockanalyser i landet, ta fram data samt utbildningsmaterial. Under 2019 genomfördes en plockanalys i São Paulo där så kallade ”skräpplockare” utbildades i hur man sorterar avfall från gatemarknader.

IVL Svenska miljöinstitutet genomförde i samverkan med en brasiliansk samarbetsorganisation för landets kommuner under september 2019 en utbildning för 20 personer i hur man gör en plockanalys. En plockanalys

genomfördes också under två dagar då mer än 700 kilo avfall från hushåll sorterades. Plockanalysen var också en test och en rapport togs fram som ger rekommendationer för framtida plockanalyser i Brasilien. Inom kommunal avfallsplanering genomfördes tre kurser för 15 kommuner. Utöver detta har nu cirka 200 närliggande kommuner utbildats av de medverkande kommunerna.

SMHI har deltagit i två insatser i Brasilien. Insatsen om grön infrastruktur i tropiska städer är inriktad på att minska så kallad värmestress och hur landets storstäder kan anpassa sig till klimatförändringar. Dessutom finns det ett stort intresse att också göra en luftkvalitetstudie. De viktigaste resultaten omfattar starten på högupplösta simuleringar av det urbana klimatet, genomförandet av en mätkampanj och deltagandet i en konferens i Brasilien. Att de lokala partnererna vill utöka projektet med en luftkvalitetsbedömning bör ses som ett tecken på stort intresse. SMHI:s insatser bidrar till FN:s klimatkonvention.

De viktigaste aktiviteterna under 2019 är:

- Beskrivning av staden Fortaleza med högupplösta fysiografiska data är på gång med bearbetning av olika källor av data.
- Mätkampanj med temperatursensorer från SMHI och brasilianska partners.
- Första högupplösta simuleringen av klimatet i Fortaleza med modellen Harmonie.

Under 2019 har SMHI arbetat vidare för att sprida de resultat som uppnåtts kring dagens föroreningsnivåer, och då speciellt halter av så kallade PM 2.5 och sot. Källorna till partikelföroreningar har beskrivits och kritiska kunskapsluckor har identifierats. Under året har ett mindre arbete utförts, i huvudsak av brasilianska samarbetspartners, för att förbättra beskrivningen av utsläppen av PM 2.5 och sot.

Under året har samarbetet levererat två vetenskapliga publikationer och ytterligare två manuskript är under revidering.

Tyvärr har projektet inte kunnat genomföra de ursprungliga planerna på att ta fram framtida luftkvalitetsscenarier baserade på Curitiba's långsiktiga stadsplanering. Det huvudsakliga skälet till att detta inte har varit möjligt är den förändring av stadens politiska ledning som skedde 2017, som också innebar personalförändringar och omorganisation av de kommunala expertinstitutioner som projektet haft det tekniska samarbetet med. Speciellt kritiskt har det varit för organisationen som utvecklar stadens planer för byggnation och transportsystem. Helt klart försvann det stora engagemang SMHI mött under den förra administrationen avseende samarbetets övergripande målsättning. Som följd av detta beslutade SMHI att i slutet av 2019 avsluta samarbetet med Curitiba och istället försöka fokusera på den förfrågan vi fått från staden Fortaleza om ett liknande luftmiljösamarbete.

Colombia

SMHI:s bilaterala samarbete har under 2019 fokuserats på att samla de personer som sitter inne med viktig information om emissioner och halter av fina partiklar. Colombia har en ny och förhållandevis ambitiös lagstiftning som reglerar fina partiklar. Under 2019 har mätningar visat överskridanden av gränsvärdet för PM 2.5 i de större städerna, inklusive Cali. Nyckelpersoner för samarbetet i Cali-regionen finns hos myndigheter, i den privata sektorn och på universiteten. Under en tredagars workshop i oktober 2019 presenterades den befintliga informationen, med stort utrymme för diskussioner och rekommendationer om nästa steg i analysprocessen för att öka förståelsen hur de höga partikelnivåerna uppstår. Inhemska modellgrupper och SMHI inledde i slutet av 2019 ett arbete för att syntetisera information med hjälp av spridningsmodeller. Resultaten är planerade att diskuteras och dokumenteras under 2020.

En så kallad *minor field study* inriktad på mobil mätning av sot i trafikmiljöer började planeras under slutet av 2019, efter en förfrågan från Stockholms universitet. Man planerar att genomföra studien under första halvåret 2020 och projektet ses som ett bra komplement till befintliga mätningar i Cali. De institutioner som deltar i projektet har fått en förbättrad uppfattning om vilka aktiviteter och utsläppskällor som behöver beskrivas i en emissionsdatabas, så att det ska vara möjligt att använda spridningsmodeller tillsammans med mätdata för att bestämma påverkan av olika typer av utsläpp.

Under 2019 har betydelsen av långväga transporter av förorenad luft, till exempel från biomassaförbränning i Amazonas, diskuterats. Den första analysen av den relativa betydelsen av olika lokala utsläpp och långväga bidrag väntas under 2020.

Det finns dessvärre inga tendenser till att partikelhalterna går ner i de mätstationer i Cali som mäter PM10 och PM2.5. Vad gäller sot finns ännu bara några månaders mätdata analyserade.

Indien

Naturvårdsverket har sedan 2012 ett samarbete med miljöorganisationen Centre for Science and Environment som syftar till att utbilda miljötjänstemän från miljömyndigheter på delstatsnivå i hela Indien, både i miljöförvaltning och styrning. Inom organisationens omfattande utbildningsprogram bidrar Naturvårdsverket med kunskaper om bland annat minskning av utsläpp från industrier, tillsyn, luftföreningar och avfallshantering.

Under året tog Naturvårdsverket emot en grupp högre miljötjänstemän från Indien inom ramen för utbildningsprogrammet. Fokus för besöket låg på hantering av elektronik- och farligt avfall samt kontinuerlig övervakning i samband med tillsyn och egenkontroll. Studiebesök på industrier varvades med föreläsningar av svenska experter, framför allt från Naturvårdsverket men även andra. De tre första dagarna hölls i Umeå, och de tre sista i Stockholm. Studiebesök gjordes vid bland annat Boliden, Dåva kraftvärmeverk, Eon och

Ragn-Sells. Kursutvärderingen pekar på att deltagarna har fått uppslag för att kunna vidta åtgärder i sin egen delstat.

Utbildningsdagar inom efterbehandling av förorenade områden anordnades för en delegation från Bhopal, där en förödande olycka inträffade på 1980-talet. Delegationen fick verktyg för att på ett systematiskt och hållbart sätt kunna undersöka och riskbedöma förorenade områden inför kommande saneringsåtgärd. I utbildningsdagarna ingick även ett besök hos BT Kemi-efterbehandlingsprojekt i Teckomatorp för att ta del av deras erfarenheter.

Under året har Naturvårdsverket också bidragit till att frågan om alternativ till ozonnedbrytande ämnen och fluorkolväten (HFC) i Indien tagits upp på det globala hållbarhetstoppmötet World Sustainable Development Summit i New Delhi.

Thoothukudi Thermal Power, Indien. Foto: Hassan-Afridhi

Indonesien

Kemikalieinspektionen samarbetar med Indonesiens miljöministerium som fortsätter insatser kring revidering av kemikalielagstiftningen och kriterierna för de ämnen som omfattas av lagstiftningen. Samarbetet kopplar på flera sätt till Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutlig omhändertagande av avfall, samt till Stockholm- och Rotterdamkonventionen. Under 2019 genomfördes en aktivitet i samarbete med miljöministeriet där revideringen av lagen diskuterades. Kemikalieinspektionen fick en bättre bild av problematiken kring lagstiftningsarbetet och grunderna till oenigheten mellan miljöministeriet och industriministeriet samt hur Kemikalieinspektionen kan stödja Indonesien i det fortsatta arbetet.

Kina

Havs- och vattenmyndighetens bilaterala samarbete med Kina under 2019 genomfördes framförallt genom deltagande inom den kinesiska-europeiska vattenplattformen (CEWP). Plattformen har som syfte att främja forsknings-samarbete, policydialog och affärssamarbete mellan Kina och EU inom en rad vattenrelaterade områden. Havs- och vattenmyndigheten samordnar de svenska insatserna inom plattformen. Myndigheten leder även två projekt: ett om hållbar vattenkraft och ett om integrerad vatten- och havsmiljöförvaltning i ett *källa till hav*-perspektiv.

Projektet om hållbar vattenkraft har fortsatt enligt planerna. Myndigheten ledde bland annat arbetet för att anordna ett internationellt symposium i Kina med fokus på miljöanpassad vattenkraft och ett antal aktiviteter i samband med Världsvattenveckan i Stockholm, inklusive workshoppar, bilaterala möten och studiebesök. Myndigheten har också etablerat kontakter med nya lokala aktörer i Kina som är potentiella samarbetspartner för arbetet inom projektet.

Inom projektet om integrerad vatten- och havsmiljöförvaltning har arbetet främst fokuserats på slutförandet av en studie om möjligheter och utmaningar för genomförande av mer koordinerad vatten- och havsmiljöförvaltning i Bohaihavet och Östersjön. Myndigheten har även bidragit till arbetet för främjande av implementering av det globala hållbarhetsmålet 6, om rent vatten och sanitet, genom att uppmärksamma och sprida kunskap om dess kopplingar till mål 14, om hållbara hav.

Kemikaliekontrollen i Kina är fragmenterad. Genom stöd från Sveriges ambassad i Peking har **Kemikalieinspektionen** under året kunna identifiera relevanta myndigheter att samarbeta med. Det har lett till ett mycket starkt visat intresse från det kinesiska ministeriet för industri och IT att tillsammans arbeta kring utveckling av det så kallade globalt harmoniserade systemet för klassificering och märkning av kemikalier (GHS) och dess användning i Kina. Ministeriet har uttryckt önskan om en gemensam arbetsgrupp för att diskutera frågor om genomförande av GHS, främst vad gäller tillsyn.

Naturvårdsverket är kontaktpunkten för Sveriges medverkan i det kinesiska rådet för internationellt samarbete om miljö och utveckling (CCICED). Rådet är en strategisk plattform för Sveriges dialog och samarbete med Kina inom miljöområdet. Under året fortsatte verket att utveckla former för Sveriges stöd till och medverkan i rådet. Detta har resulterat i ett ändrat upplägg för finansiellt stöd till CCICED. Det nya upplägget bedöms bättre kunna stödja svensk medverkan, särskilt gällande experters stöd till miljørådets arbete. En avsiktsförklaring mellan Naturvårdsverket och rådet för samarbete under 2019–2021 har undertecknats. Naturvårdsverket har under året uppmanat rådssekretariatet att utveckla sin kapacitet för digitala möten, och åtgärder för att förbättra detta är nu på gång.

Under 2019 fokuserade Naturvårdsverket på att utveckla och stärka Sveriges roll och arbete inom en av miljørådets policygrupper. Gruppen ska ta fram rekommendationer till den kinesiska regeringen om hur Kina

ska utveckla sitt arbete om hållbar konsumtion på ett systematiskt sätt. Naturvårdsverket har bidragit till att Sverige fått en ledande roll i policygruppen och arbetet bidrar till det globala hållbarhetsmålet om hållbar konsumtion och produktion.

Förutom löpande samarbete inom policygruppen arrangerade Naturvårdsverket under 2019 tillsammans med Stockholm Environment Institute ett kombinerat studiebesök och projektmöte för nyckelpersoner inom policygruppen i Stockholm. Naturvårdsverket var medarrangör till ett internationellt symposium om hållbar konsumtion i staden Suzhou där svenska erfarenheter av hållbar avfallshantering presenterades.

Kina är världens största utsläppare av klimatpåverkande gaser och landet genomför olika åtgärder för att begränsa sitt utsläpp. Efter flera års pilotförsök på regional och stadsnivå startade Kina ett nationellt system för handel med utsläppsrätter under 2019. Systemet förväntas bli världens största avseende storleken av de utsläpp som kommer att omfattas. Naturvårdsverket är tillstånds- och tillsynsmyndighet för genomförande av EU:s system för handel med utsläppsrätter i Sverige, och verket är intresserat av att utveckla dialog och samarbete med Kina om klimat och utsläppshandel. Under 2019 bildades en intern arbetsgrupp för att utveckla dialog och samarbete med Kina i frågor om utsläppshandel. Hösten 2019 genomförde Naturvårdsverket och det kinesiska miljöministeriets klimatavdelning en digital workshop för att utbyta kunskap och erfarenheter om utsläppshandel. Naturvårdsverkets insatser på klimatområdet bidrar på flera sätt till FN:s klimatkonvention.

Avfallsfrågor fick ökad uppmärksamhet i Kina under 2019 och Naturvårdsverket medverkade i ett besök till staden Changshu, där fokus för besöket låg på avfallsfrågor. Tillsammans med ambassaden träffade verket det institut under kinesiska miljöministeriet som leder ministeriets pilotprogram för noll avfall i städer.

Naturvårdsverket har under året på olika sätt bidragit till aktörssamverkan för samarbete med Kina. Verket gav ett finansiellt stöd till IVL för att färdigställa en rapport på engelska och kinesiska som beskriver det svenska systemet för miljötillståndsprovning.

I slutet av 2018 gav Naturvårdsverket IVL Svenska miljöinstitutet i uppdrag att genomföra en studie ”Miljösamarbeten mellan Sverige och Kina – Erfarenheter och förslag till Förbättringar”. IVL redovisade studien i april 2019. Samtliga berörda aktörer behöver verka för stärkt samverkan inom sina konkreta samarbetsområden med Kina.

Under året valde Naturvårdsverket att fasa ut sitt samarbete med Kina om genomförande av Montrealprotokollet och det tillhörande Kigaliprotokollet.

SMHI har tillsammans med institutet för atmosfärisk fysik vid kinesiska vetenskapsakademien organiserat och genomfört ICRC Cordex 2019 – en internationell konferens om regionalt klimat med deltagare från hela världen. Under konferensveckan hölls seminarier, workshops och sidomöten.

Ryssland

Havs- och vattenmyndigheten har under året undertecknat ett bilateralt arbetsprogram för perioden 2019–2021. Detta gjordes vid det årliga mötet med den bilaterala samarbetskommittén i Stockholm i oktober. Vid konferensen Baltic Sea Days, i mars i St. Petersburg, anordnade myndigheten tillsammans med ryska partners ett regionalt möte om den pågående havsplaneringen i Östersjön. EU:s berörda medlemsländer och Ryssland utbytte erfarenheter om hur havsplanerna bör utformas för att vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbara i enlighet med EU:s krav.

På uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten har IVL Svenska miljöinstitutet tillsammans med en rysk partner genomfört en källa till hav-studie i floden och bukten Luga. Studiens rekommendationer och slutsatser handlar om vad berörda ryska myndigheter bör göra för att förvaltningen av flodens hela avrinningsområde och det kustnära mynningsområdet i Finska viken ska kunna bli mer hållbar. Syftet är att initiera åtgärder som kan bidra till att relevanta miljömål och Agenda 2030 samt konventionen om biologisk mångfald ska kunna uppnås så snart som möjligt. Genom sina insatser i Ryssland bidrar myndigheten på flera sätt till arbetet inom såväl, Helsingforskonventionen som konventionen om biologisk mångfald.

Vid det globala havsplaneringsforumet (MSP Forum) i Riga i november, utbyttes erfarenheter från det pågående arbetet med Sveriges och Rysslands havsplaner. Ett förslag om hur de slutliga havsplanerna bör utformas, i enlighet med de krav som EU har för sina medlemsländer, togs fram.

Naturvårdsverket arbetar med Ryssland inom flera samarbetsområden:

- Klimat och luft, inklusive kortlivade klimatpåverkande föroreningar.
- Miljöskydd och bästa tillgängliga teknik.
- Avfall, kemikalier och en hållbar utveckling av städer.

Inom klimat- och luftområdet reviderades projektplanen för utsläppsinventering av PM2.5 inklusive sot som projektet avser genomföra i Ryssland och Sverige.

Inom aktiviteter för kapacitetsuppbyggnad för reglering av växthusgasutsläpp medverkade Naturvårdsverkets experter med föredrag och diskussioner i plenum på Moskva stads klimatforum i september 2019. Projektets fokus har skiftat från ett mer renodlat 'klimatfokus' till att inkludera ett tydligare luftperspektiv. Den ryska sidan är nu intresserad av att arbeta med att reducera koncentrationen av luftföroreningar i ett antal särskilt förorenade städer. Naturvårdsverket ser ett starkt strategiskt värde i att arbeta med detta och kombinera åtgärder som både minskar luftföroreningar och klimatutsläpp. Två ryska städer, är utpekade som två möjliga pilotstäder och diskussioner med respektive stadsförvaltningar pågår nu.

Inom introduktion av frågor kring bästa tillgängliga teknik (så kallad BAT) i rysk lagstiftning har projektets första fas fulländats samtidigt som delar av fas två påbörjats. Genom nära samkörning med det så kallade hotspot-arbetet inom Barentssamarbetet har den miljöjuridiska kapaciteten inom projektet

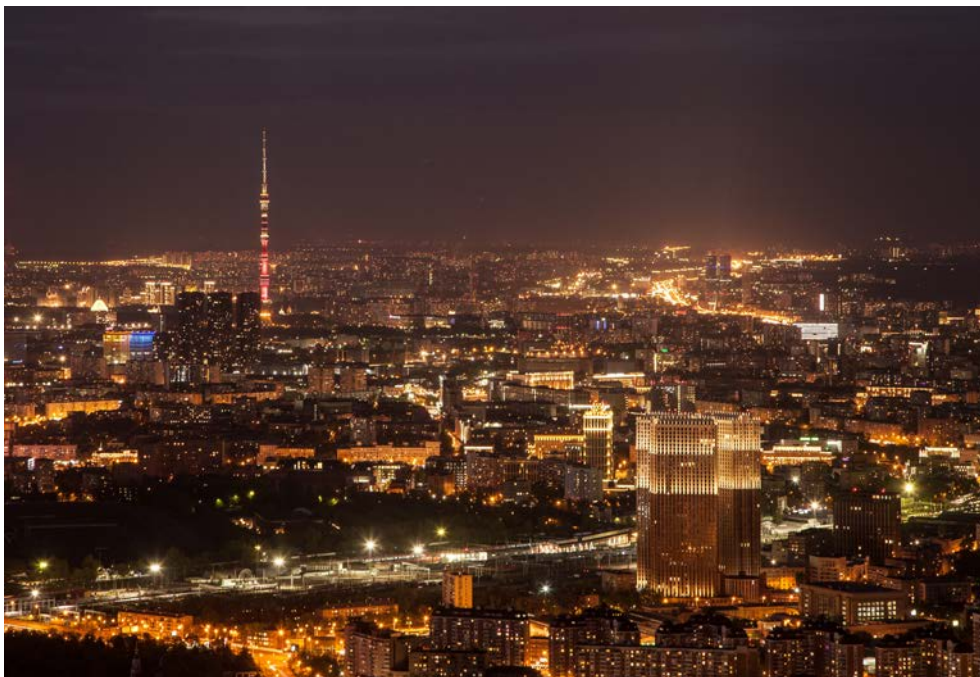
kanaliserats till utbildningsinsatser. Dessa genomfördes i de fem ryska Barentslänen, men också vid två industrier – ett pappersbruk i Syktyvkar och ett avloppsreningsverk i Petrozavodsk.

Inom avfallsförebyggande insatser och minskad deponering, bjöd Naturvårdsverket in en rysk delegation till ett studiebesök, i Sverige i maj 2019, med fokus på återvinning, hantering av farligt avfall, elektroniskt avfall och restaurering av förorenade marker. Naturvårdsverkets insatser i Ryssland bidrar till arbetet inom konventionen om biologisk mångfald (CBD), samt Stockholmskonventionen.

Östersjöstaternas råd samarbetade under 2019 med lokala partners och Rysslands utrikesministerium inom visionen Baltic 2030. Under året togs flera initiativ för att öka kunskapen om Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, att öka genomförandekapaciteten och förbättra samarbetet i Östersjöregionen för att förverkliga visionen Baltic 2030 samt för arbetet inom Helsingforskonventionen och FN:s luftvårdskonvention (CLRTAP). Samarbetsprogrammet levererade material till en publikation om cirkulär ekonomi.

Östersjöstaternas råd bidrog till ett regionalt seminarium, som gav en översikt över befintliga goda rutiner i Östersjöregionen. Detta med syfte att minska klimatpåverkan genom kreativa och innovativa lösningar på cirkulär ekonomi, främja övergången till mer hållbara ekonomier i regionen och implementera de globala hållbarhetsmålen.

Östersjöstaternas råd arrangerade även en aktivitet för att stärka unga ryssars engagemang kring visionen om Östersjön 2030, vid ett möte på Åland i augusti. Fokus för mötet var *förändrat klimat, förändrad livsstil*. Aktiviteten till att sprida medvetenheten och kunskap om Agenda 2030.

Moskva, Ryssland. Foto: Olga Guryanova

Sydafrika

Under 2019 besökte en delegation från **Havs- och vattenmyndigheten** Sydafrikas havs- och kustförvaltning för en genomgång av samarbetet under de senaste tre åren, samt en diskussion om fortsättningen. Mötet resulterade i en överenskommelse om att formalisera samarbetet i ett så kallat samförståndsavtal (*memorandum of understanding*).

Projektet genomförde en källa till hav-studie och påbörjade en diskussion om fortsatta aktiviteter. Studien baseras på en handbok inom *källa till hav*-förvaltning från det så kallade Action Platform for Source to Sea Management, och ingår i en rad liknande som genomförts av myndigheten, delvis inom det bilaterala samarbetet. Studien har bland annat gett ny kunskap om hur man kan kategorisera aktörer och angripa tillflödet av plastskräp till avrinningsområden och i förlängningen till havet.

Under året har ett första steg tagits för att certifiera Sydafrikas nationella utsläppslaboratorium. Havs- och vattenmyndigheten besökte laboratoriet och gjorde en första genomgång av rutiner och kvalitet.

Samarbetet inom havsplanering har fortsatt genom att den nationella arbetsgruppen för havsplanering i Sydafrika i juni gjorde ett tredagarsbesök hos Havs- och vattenmyndigheten, för erfarenhetsutbyte kring havsplanering och konsekvensbedömning. En uppföljande diskussion med arbetsgruppen skedde i Kapstaden under oktober.

Havs- och vattenmyndigheten har också haft löpande kontakt via bland annat Skype-möte och vid internationella konferenser. Det övergripande resultatet är ömsesidigt kunskapsuppbyggande, men också ömsesidiga slutsatser om att utbytet under åren varit givande och att samarbetet ska fortsätta inom havsplanering, marin miljöövervakning och *källa till hav*-studier. Myndighetens samarbete i Sydafrika bidrar till Nairobikonventionens arbete om floder, kust och hav kring västra Indiska oceanen.

Kemikalieinspektionens samarbete med Sydafrika syftar till att bidra till den fortsatta utvecklingen i Sydafrika av en nationell kemikaliestrategi, utveckling och tillämpning av en kemikalielag samt att ge stöd i implementering av det så kallade globalt harmoniserade systemet för klassificering och märkning av kemikalier (GHS). Aktiviteterna bidrar även till arbetet inom Rotterdam-, Stockholm- respektive Minamatakonventionen. Eftersom ansvaret för hantering av kemikalier i Sydafrika är fördelat över flera departement krävs det samordning för att utveckla en övergripande kemikaliestrategi. Samarbetet sker främst med de sydafrikanska departementen för:

- Arbetsmarknad.
- Miljö, skogsbruk och fiskeri.
- Jordbruk, landreformer och glesbygdsutveckling.

Under 2019 genomfördes den första diskussionen för att samordna departementens arbete med att utveckla en övergripande kemikaliestrategi för en förebyggande kemikaliekontroll. Arbetet med det påbörjade pilotprojektet riktat mot små och medelstora företag fortsatte. Syftet med projektet är att

undersöka hur långt små och medelstora företag har kommit i införandet av GHS och om det finns eventuella behov av stöd, i form av utbildning eller liknande.

En workshop med deltagare från flera departement genomfördes i april. På workshopen diskuterades frågor om implementering av lagstiftning, som GHS: Hur man förbereder införandet av en ny lagstiftning, val av övergångsperioder, vad som krävs när lagstiftningen väl är på plats i form av information till företag, uppbyggnad av helpdesk, utbildning av inspektörer och samarbete mellan olika departement.

Naturvårdsverket har ett samarbete med Sydafrika inom avfallshanteringsfrågor sedan flera år då en avsiktsförklaring undertecknades. Fokus för arbetet ligger på farligt avfall och Naturvårdsverkets samarbetspartner är departementet för jordbruk, skog och fiske. Departementet har valt ut en kommun, Buffalo City med huvudorten East London, för ett pilotprojekt för insamling av farligt hushållsavfall. Under 2019 hade projektet fokus på kommunikation kring farligt avfall samt studiebesök på planerade platser för insatsen. Sydafrikas president, Cyril Ramaphosa, uppmärksammade projektet under lanseringen av en nationell satsning på miljön.

Naturvårdsverket har anlitat Gästrike Återvinnare som konsult. Bolaget arbetar inom projektet och som genomförde en utbildningsinsats för personer som ska hantera och kommunicera om det farliga avfallet från hushållen. I projektet arbetar man med tre olika typer av bostadsområden. Här är det viktigt att sprida information om pågående projekt till alla berörda parter. Naturvårdsverket försöker att driva samarbetet så resfritt som möjligt och har regelbundna veckovisa kontakter med samarbetspartner via Skype. Projektet har under 2019 dessutom arrangerat workshops och utbildningar på plats i East London.

SMHI:s samarbete med det sydafrikanska rådet för vetenskaplig och industriell forskning (CSIR) har utvecklats långsamt efter sitt besök i landet i februari 2019. En del av det planerade tekniska samarbetet bygger på att projektet kan få tillgång till utsläppsdata från industriverksamhet i regionen, vilket har visat sig vara svårt. CSIR är intresserade av att fortsätta samarbetet och SMHI bedömer att det är värt att fortsätta trots de inledande svårigheterna. Parallellt har kontakter tagits med den sydafrikanska vädertjänsten, i syfte att utveckla den afrikanska förmågan att prognosera luftföroreningar. SMHI bedömer att det finns förutsättningar att få till stånd ett samarbete om modellering av stoft i regionen.

SMHI har modellerat och utvecklat nya metoder att beräkna sediment och salter samt påbörjat utvärdering av vattenmagasinskapacitet. Tillsammans med lokala partners testades det storskaligt verktyget för Crocodile River i provinsen Mpumalanga. Resultaten har presenterats på flera internationella konferenser. SMHI:s insatser i landet bidrar stort till FN:s klimatkonvention.

Sydkorea

Kemikalieinspektionen samarbetar med Sydkorea, som är en stor kemikalie- och varuproducent. Landet har antagit nya lagar för kemikalier och biocidprodukter som i stort sett överensstämmer med EU-lagstiftningen. Däremot är det globalt harmoniserade systemet för klassificering och märkning av kemikalier GHS endast delvis genomfört. Landet befinner sig nu i en genomförandefas och efterfrågar stöd i form av expertkunskap när det gäller riskbedömning och riskhantering. Sydkorea har även visat intresse för den mer övergripande svenska kemikaliepolitiken, miljömålsystemet och samarbetet mellan olika myndigheter och med näringslivet. Kemikalieinspektionen ger expertstöd i form av seminarier och rundabordsamtal. På begäran av Sydkorea har de planerade aktiviteterna under 2019 har skjutits upp vid två tillfällen, med motiveringen att val hölls i landet och att registreringsarbetet under den koreanska lagstiftningen krävde mer resurser än beräknat. Samarbetet kopplar på flera sätt till Minamata- samt Stockholmskonventionen.

Taiwan

Kemikalieinspektionen samarbetar med Taiwan, som under senare år tagit fram en kemikalielag samt bildat en kemikaliemyndighet. Myndigheten vill förbättra sina rutiner och processer i samband med den nya lagstiftningen, och har identifierat behov av att stärka sin kompetens bland annat kring tillsyn, riskbedömning och arbetet med biocider.

Kemikalieinspektionen och den taiwanesiska kemikaliemyndigheten har sedan 2018 samarbetat kring dessa frågor på ett mycket tillfredsställande sätt, med relevant utbyte för bägge myndigheterna. Man avser att fortsätta utbytet genom workshops, seminarier och rådgivning. Genomförandet av en tredagarsaktivitet under 2019 visade på engagerade medarbetare med hög kompetens. Aktiviteten belyste områden som Taiwan särskilt vill fortsätta att samarbeta kring, främst GHS och tillsynsfrågor. I samband med deltagande vid Taiwans internationella kemikaliekonferens, i augusti 2019, uttryckte både Taiwans miljöminister och generaldirektören för den taiwanesiska kemikaliemyndigheten sitt starka stöd för ett fortsatt samarbete med Kemikalieinspektionen och Sverige.

USA

Havs- och vattenmyndigheten har utvecklat ett samarbete med partners i Kalifornien kopplat till FN-förhandlingarna om en bindande miljölagstiftning för internationellt vatten (BBNJ) med kopplingar till konventionerna om biodiversitet (CBD), miljölagstiftning för internationellt hav (UNCLOS) samt Esbokonventionen. Myndigheten har tidigare inom det bilaterala samarbetet presenterat bedömningsverktyget *Symphony* som i sidosamarbetet till de inledande förhandlingarna. Verktyget hanterar kumulativa miljöbedömningar. Detta har under året byggts på genom en aktivitet i New York, där behovet

av att strategisk miljöbedömning finns med som krav i den färdigförhandlade lagtexten lyftes. Myndigheten deltog även i ett webb-symposium på samma tema, arrangerat av Världsnaturfonden WWF.

Havs- och vattenmyndigheten har även fortsatt samarbetet om havsplanering som förvaltnings- och planeringsmetod. Den planerade workshopen om erfarenhetsutbyte om havsplanering kommer att genomföras 2020.

Naturvårdsverket driver samarbete med USA inom två områden:

- Ett transporteffektivt samhälle.
- Handel med utsläppsrätter.

En kartläggning angående politiska styrmedel för transporteffektivitet i Sverige och Kalifornien har tagits fram, och en dialog om reformeringen av EU:s system för utsläppsrätter har påbörjats.

Vietnam

Enligt Havs- och vattenmyndighetens planering skulle ett förslag till ett tekniskt avtal mellan myndigheten och Vietnams miljöministerium arbetas fram. Avtalet ska omfatta samarbete inom havsförvaltning och källa till havsförvaltning mellan de tre direkt berörda nationella myndigheterna i Vietnam. Det fanns även planer på att anordna ett seminarium i Vietnam om tillämpning av den globala *källa till hav*-plattformens riktlinjer för förvaltning.

På grund av politiska oklarheter har arbetet legat på is under året. Vi har arbetat för att upprätthålla kontakterna som skapats med Vietnam inom samarbetet, men några aktiviteter har inte kunnat genomföras.

Kemikalieinspektionen har under många år haft ett samarbete med Vietnams kemikaliemyndighet. Samarbetet syftar främst till att stödja myndigheten i samband med praktisk implementering av landets kemikalielag, vad gäller tillsyn, register och även utveckling av så kallad sekundärlagstiftning och kopplar även till Minamatakonventionen. Samarbetet har haft fokus på vidareutveckling av den vietnamesiska kemikalielagstiftningen, miljöprovning samt införande av bestämmelser för kemikalier i varor. I samarbetet diskuterar man även frågor om konventionerna på kemikalieområdet (Minamata, Rotterdam och Stockholm). Den nationella kemikaliemyndigheten utreder bästa sätt att införa Minamatakonventionen i landet och samtidigt förbättra processen för implementering av övriga kemikaliekonventioner.

Regionala och multilaterala samarbeten

Arktiska rådet

Naturvårdsverket har under 2019 fortsatt att stödja arbetet i Arktiska rådets miljöåtgärdsprogram (ACAP). Samarbetet har främst inriktats på expertstöd till programmets fyra expertgrupper. Grupperna arbetar främst med utveckling och styrning av gemensamt finansierade pilotåtgärdsprojekt mot miljögifter runtom i Arktis.

I expertgruppen för permanenta organiska miljögifter och kvicksilver har två projektförslag utarbetats, ett cirkumpolärt projekt för bedömning och hantering av miljörisker kopplade till utsläpp och förekomster av kvicksilver i den arktiska miljön, och ett pilotåtgärdsprojekt för utsläppsreducering, främst från den tunga industrin i Murmansk län i nordvästra Ryssland.

Inom expertgruppen för urfolkens åtgärdsprogram mot miljögifter har Naturvårdsverket fortsatt att stödja arbetet för Sápmis medverkan i det cirkumpolära miljöobservatörsnätverket och även ett pilotåtgärdsprojekt för avfallshandling i samiska samhällen på Kolahalvön.

I expertgruppen för avfall har stor kraft ägnats åt utvecklingen av ett pilotåtgärdsprojekt för utfasning av fluorerade flamskyddsmedel inom brandkårer runtom i Arktis. Man har också gjort olika försök att få igång tidigare utvecklade projekt för destruktion av bland annat PCB från transformatorer längs transsibiriska järnvägen, hantering av den oorganiserat anlagda avfallsdeponin i Dudinka på Jamahalvön samt projekt för olika destruktionsmetoder för miljögifter.

Naturvårdsverket har även gett bidrag till modellering av klimat och atmosfärskemi, som underlag till det arktiska miljöövervaknings- och utvärderingsprogrammets (AMAP) utvärdering av kortlivade klimatpåverkande ämnen. Utvärderingen ska levereras till Arktiska rådet 2021. Aktiviteten har också bidragit till att strukturera den kommande rapporten till att bli mer policyinriktad.

Barentsrådet

Barentssamarbetet samlar aktörer från Barentsregionen, som består av de nordligaste länen i Sverige, Norge, Finland och Ryssland. Från Sverige ingår Norrbottens och Västerbottens län, men även nationella myndigheter och regeringskansliet deltar i samarbetet.

Naturvårdsverket samarbetar inom Barentsrådets miljöarbetsgrupp, som är en viktig aktör i arbetet med att skapa och upprätthålla en hållbar miljö och biologisk mångfald i Barentsregionen. Från november 2017 till februari 2020 var Sverige ordförande i miljöarbetsgruppen.

Underarbetsgrupperna för avveckling av särskilt förorenade områden (så kallade hotspots), samt naturskydd och vatten bidrar starkt till miljösamarbetet inom Barentsregionen.

Inom arbetsgruppen för naturskydd och vatten deltog Naturvårdsverket i arbetet med att ta fram projektförslag om artskydd respektive invasiva främmande arter i Barentsregionen. Naturvårdsverket medverkade även i projektet Habitat Contact Forum som hölls i Murmansk i juni 2019.

I undergruppen för avveckling av särskilt förorenade områden har experter från samtliga Barentsländer under svensk ledning hållit 30 möten under ordförandeskapsperioden 2018–2019. Gruppen har gjort bedömningar och bidragit med expertstöd till framtagande av miljöstatusrapporter, avvecklingskriterier samt åtgärdsplaner för de kvarvarande förorenade områdena.

Andra viktiga resultat av arbetet under 2019 är att kännedomen om den nya ryska lagstiftningen för industriutsläpp, baserad på principen om bästa tillgängliga teknik (BAT), förts ut till företags- och myndighetsexperter i de fem ryska Barentslänen. Detta åstadkoms dels med fem grundutbildningsseminarier, dels med fördjupade, branschriktade seminarier kopplade till utvalda industrier. Genom god kompetenshöjning rörande de nya ryska utsläppskraven förstärkt med erfarenhetsutbyte med nordiska expertkollegor kunde gruppen genomföra de första två hotspot-avvecklingarna, baserade på gemensamt överenskomna åtgärder. Dessa motsvarade de moderniserade och OECD-anpassade ryska utsläppskraven. Dessutom kunde två hotspots avvecklas genom att man konstaterat att tidigare genomförda åtgärder inneburit att godtagbar miljöpåverkan uppnåtts.

Inom stödprojektet till genomförande av Barents klimatplan, har en klimat- och energistrategi tagits fram för Norrbottens län. Ett första utkast till gemensamma prioriteringar och frågor för Norrbotten och Västerbotten har tagits fram. En inventering av växthusgasutsläpp samt energiproduktion- och konsumtion har tagits fram, och ett nätverk bestående av regionala aktörer inom Barentsregionen har etablerats. Dessutom har utsläppsinventering och klimatpåverkan från Norrbottens län jämförts med den från Arkhangelsks län i Ryssland.

Västra Indiska oceanen

Inom västra Indiska oceanen har **Havs- och vattenmyndigheten** under åren byggt upp ett väl fungerande samarbete kring havsmiljö- och havsplaneringsfrågor. Flera länder längs Östafrikas kust har påbörjat sina processer för havsplanering. Planeringen kräver en samordning på regional nivå för att kunna göra en rättvis prioritering av havets användning. Sverige har värdefull erfarenhet från den pågående svenska havsplaneringen att bidra med, men har samtidigt nytta av nya erfarenheter från andra länder.

Även inom det regionala arbetet med havsmiljökonventionerna Helsingfors, Ospar, samt Nairobi, har myndigheten värdefulla utbyten med regionen som stärker Sveriges position inom övrigt internationellt arbete.

Under året har Havs- och vattenmyndigheten startat ett Sida-finansierat program, SwamOcean, som fokuserar på långsiktig hållbar havsförvaltning för minskad fattigdom i utvecklingsländerna i Östafrika. Ur ett regionalt perspektiv är det viktigt att få med regionens tillväxtländer och genom att kombinera Sida-programmet med anslaget för bilateralt samarbete kan vi bidra till ett regionalt havsmiljösamarbete för både utvecklings- och tillväxtländer, samtidigt som vi använder våra statliga anslag mer effektivt.

Under året anordnade Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Statens geologiska undersökning (SGU) en workshop på en konferens för västra Indiska oceanens marinvetenskapliga organisation. Workshopen förväntas ha lett till ökad kapacitet framförallt inom drönarkartering av undervattensmiljöer, hantering av insamlade och öppna data, samt kumulativ miljöbedömning. Workshopen samlade ett tiotal deltagare från regionens länder och utbytet skedde i alla riktningar, och gav även lärdomar till de svenska deltagarna.

I november anordnades en workshop om rumsliga analyser av fisk och fiske, baserade på data från regionala fiskförvaltningsorgan. Aktiviteten medfinansierades av Sida-programmet SwamOcean. Syftet var att involvera regionens viktiga tillväxtländer i arbetet, detta eftersom de har större kapacitet inom fiskefrågor. Aktiviteten har gett ökad kapacitet, tillgänglighet och transparens inom havsplanering och förvaltning både i regionen och till viss del i Sverige. Det långsiktigt viktigaste utfallet är det planerade samarbetet mellan Havs- och vattenmyndigheten och Mauritius respektive Indian Ocean Tuna Commission (IOTC), vilken omfattar flera länder i regionen.

BRICS-länderna

SMHI arrangerade en internationell kurs i så kallad hype-modellering med inbjudna deltagare från BRICS-länderna. Kursen lockade aktörer från prognos- och varningstjänster samt vattenförvaltningsorganisationer från ett flertal länder. Deltagarna fick ökad kunskap om hur hydrologiska verktyg kan vidareutvecklas och nyttjas lokalt. Sydafrika påbörjade utveckling av ett nationellt system baserat på den så kallade hype-modellen.

Miljö- och klimatkonventioner

Konvention	Samarbetsland/ myndighet
Baselkonventionen	Indonesien Kemikalieinspektionen
Esbokonventionen	USA Havs- och vattenmyndigheten
Helsingforskonventionen (Helcom)	Ryssland Havs- och vattenmyndigheten Östersjöstaternas råd
Konventionen om biologisk mångfald (CBD)	Brasilien Havs- och vattenmyndigheten SMHI Ryssland Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket USA Havs- och vattenmyndigheten
Minamatakonventionen	Argentina Kemikalieinspektionen Brasilien Kemikalieinspektionen Sydafrika Kemikalieinspektionen Sydkorea Kemikalieinspektionen Vietnam Kemikalieinspektionen
Nairobikonventionen	Sydafrika Havs- och vattenmyndigheten Västra Indiska oceanen Havs- och vattenmyndigheten
Osparkkonventionen	Västra Indiska oceanen Havs- och vattenmyndigheten
Rotterdamkonventionen	Argentina Kemikalieinspektionen Brasilien Kemikalieinspektionen Sydafrika Kemikalieinspektionen Vietnam Kemikalieinspektionen
Stockholmskonventionen	Argentina Kemikalieinspektionen Brasilien Kemikalieinspektionen Indonesien Kemikalieinspektionen Ryssland Naturvårdsverket Sydafrika Kemikalieinspektionen Sydkorea Kemikalieinspektionen Vietnam Kemikalieinspektionen
FN:s klimatkonvention (UNFCCC)	Brasilien SMHI Kina Naturvårdsverket Sydafrika SMHI
FN:s havsrättskonvention (UNCLOS)	USA Havs- och vattenmyndigheten
FN:s luftvårdskonvention (CLRTAP)	Ryssland Östersjöstaternas råd

Globala hållbarhetsmålen

Hållbarhetsmål	Samarbetsland	Myndighet
 <p>1 INGEN FATTIGDOM</p>	Argentina	Kemikalieinspektionen
	Brasilien	Kemikalieinspektionen
	Indien	Naturvårdsverket
	Indonesien	Kemikalieinspektionen
	Kina	Kemikalieinspektionen
	Sydafrika	Kemikalieinspektionen
		Naturvårdsverket
	Vietnam	Kemikalieinspektionen
	Västra Indiska oceanen	Havs- och vattenmyndigheten
 <p>2 INGEN HUNGER</p>	Kina	SMHI
	Sydafrika	Kemikalieinspektionen
 <p>3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p>	Argentina	Kemikalieinspektionen
	Brasilien	Kemikalieinspektionen
		SMHI
	BRICS-länderna	SMHI
	Colombia	SMHI
	Indien	Naturvårdsverket
	Indonesien	Kemikalieinspektionen
	Kina	Kemikalieinspektionen
		SMHI
	Ryssland	Östersjöstaternas råd
		Naturvårdsverket
	Sydafrika	Kemikalieinspektionen
	SMHI	
	Naturvårdsverket	
Sydkorea	Kemikalieinspektionen	
Vietnam	Kemikalieinspektionen	
 <p>4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA</p>	Arktiska rådet	Naturvårdsverket
	Kina	Naturvårdsverket
	Ryssland	Östersjöstaternas råd

 <p>5 JÄMSTÄLLDHET</p>	<p>Arktiska rådet Brasilien BRICS-länderna Kina Ryssland</p> <p>Sydafrika USA</p>	<p>Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen SMHI Havs- och vattenmyndigheten Havs- och vattenmyndigheten Östersjöstaternas råd SMHI Naturvårdsverket</p>
 <p>6 RENT VATTEN OCH SANITET</p>	<p>Argentina Brasilien BRICS-länderna Indien Indonesien Kina</p> <p>Ryssland</p> <p>Sydafrika</p> <p>Vietnam</p>	<p>Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen SMHI Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen SMHI Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen</p>
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>	<p>Barentsrådet Brasilien Kina</p> <p>Ryssland</p>	<p>Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Havs- och vattenmyndigheten SMHI Naturvårdsverket Naturvårdsverket</p>
 <p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p>	<p>Argentina Brasilien</p> <p>Indonesien Kina</p> <p>Sydafrika</p> <p>Sydkorea Vietnam</p>	<p>Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen</p>
 <p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p>	<p>Barentsrådet Brasilien Indien Kina Ryssland Sydafrika Västra Indiska oceanen</p>	<p>Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Naturvårdsverket Naturvårdsverket SMHI Havs- och vattenmyndigheten</p>

	Arktiska rådet Brasilien Kina Ryssland	Naturvårdsverket SMHI Naturvårdsverket Naturvårdsverket
	Brasilien BRIIKS-länderna Colombia Indien Indonesien Kina Ryssland Sydafrika Sydkorea	Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket SMHI SMHI SMHI Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket SMHI Östersjöstaternas råd Naturvårdsverket SMHI Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen
	Argentina Barentsrådet Brasilien Indien Indonesien Kina Ryssland Sydafrika Sydkorea Taiwan Vietnam	Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket Naturvårdsverket Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket Östersjöstaternas råd Naturvårdsverket Naturvårdsverket Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen Kemikalieinspektionen
	Arktiska rådet Barentsrådet Brasilien BRICS-länderna Colombia Indien Kina Naturvårdsverket Ryssland Naturvårdsverket Sydafrika Västra Indiska oceanen	Naturvårdsverket Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten SMHI SMHI SMHI Naturvårdsverket SMHI Naturvårdsverket Östersjöstaternas råd Naturvårdsverket SMHI Havs- och vattenmyndigheten

 <p>14 HAV OCH MARINA RESURSER</p>	<p>Brasilien BRICS-länderna Kina</p> <p>Ryssland</p> <p>Sydafrika</p> <p>Sydkorea USA Västra Indiska Oceanen</p>	<p>Havs- och vattenmyndigheten SMHI Havs- och vattenmyndigheten SMHI Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket SMHI Kemikalieinspektionen Havs- och vattenmyndigheten Havs- och vattenmyndigheten</p>
 <p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p>	<p>Arktiska rådet Barentsrådet Brasilien Kina Ryssland</p>	<p>Naturvårdsverket Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten SMHI Naturvårdsverket</p>
 <p>16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN</p>	<p>Arktiska rådet Barentsrådet Ryssland</p>	<p>Naturvårdsverket Naturvårdsverket Östersjöstaternas råd</p>
 <p>17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP</p>	<p>Brasilien BRICS-länderna Kina Ryssland</p> <p>Sydafrika</p> <p>Västra Indiska oceanen</p>	<p>Havs- och vattenmyndigheten SMHI Naturvårdsverket Östersjöstaternas råd Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten Naturvårdsverket Havs- och vattenmyndigheten</p>

Mer information om våra samarbeten

Myndigheterna inom bilaterala anslaget samarbeten publicerar mer och uppdaterad information om pågående och avslutade samarbeten på respektive webbplats. Besök dem gärna för mer information. Klicka på länkarna nedan så kommer du vidare.

- Havs- och vattenmyndigheten
- Kemikalieinspektionen
- Naturvårdsverket
- SMHI
- Östersjöstaternas råd

Du kan även kontakta Naturvårdsverket, så förmedlar vi kontakten till rätt myndighetshandläggare. Mejla registrator@naturvardsverket.se med din fråga, skriv gärna *Bilaterala anslaget/Internationella enheten* i ämnesraden i mejlet.

Miljö- och klimatsamarbeten med strategiska länder finansierade av anslag 1:13

RAPPORT 6931

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 978-91-620-6931-5
ISSN 0282-7298

Årsrapport för 2019

I den här rapporten redovisar Naturvårdsverket de samarbeten med strategiska länder, regioner och samsarbetsorgan inom miljö- och klimatområdet som under 2019 finansierats genom anslaget för internationellt miljösamarbete (1:13). I samarbetena deltar utöver Naturvårdsverket även Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, SMHI och Östersjöstaternas råd.

Under året har vi tillsammans bland annat samarbetat med Argentina, Brasilien, Colombia, Indien, Indonesien, Kina, Ryssland, Sydafrika, Sydkorea, USA och Vietnam. Flera aktiviteter genomfördes också inom Barentsrådet och Arktiska rådet.

Sverige och våra svenska myndigheter bidrar till aktiviteter som har stor betydelse både för en hållbar utveckling och för miljö- och klimatarbetet – här hemma och runt om i världen.

